

การพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนกรุงเทพมหานคร

นางสาววิบงกช ชญาวรรณรงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

บทนำ

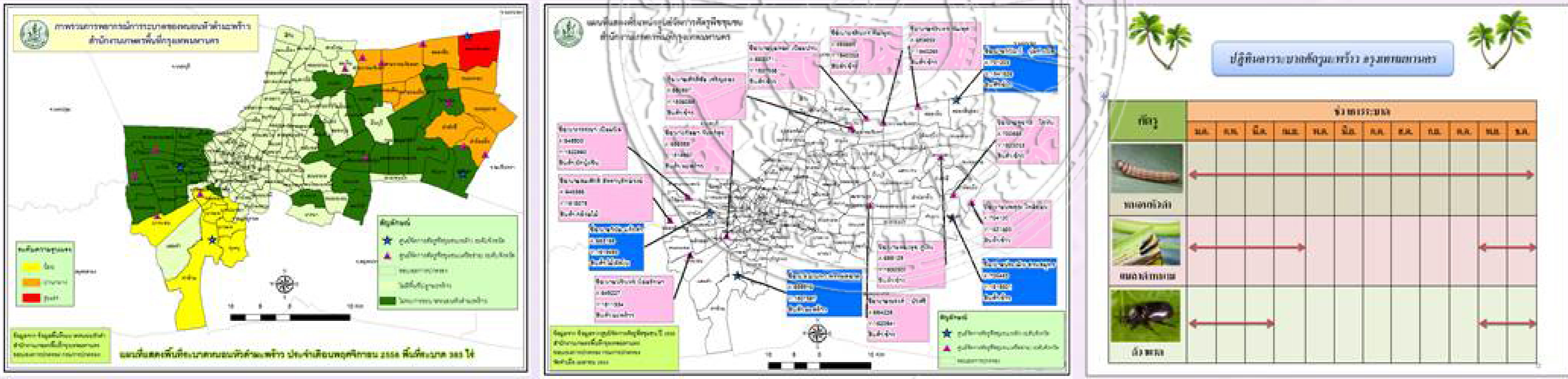
ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) จัดตั้งครั้งแรกในปี ๒๕๕๔ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินงานด้านบริหารจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ แต่การดำเนินการในช่วงแรกประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่และเกษตรกรยังไม่เข้าใจเรื่องระบบการดำเนินงานกลุ่ม และไม่เห็นประโยชน์ของศจช. อีกทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครยังประสบปัญหาในด้านงบประมาณ และการเดินทางที่ไม่สะดวก ทำให้การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศัตรูพืชในพื้นที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นระบบ ดังนั้น กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร จึงได้ให้ความสำคัญกับการทำงานบนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง พร้อมทั้งทำการศึกษา SWOT Analysis ของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ร่วมกับการศึกษาคู่มีหลักเกณฑ์การดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน และนำผลการวิเคราะห์มาสร้างเป็นแนวทางการพัฒนา

วัตถุประสงค์

- ▶ เพื่อให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเกษตรกรและชุมชนให้สามารถบริหารจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน
- ▶ เพื่อให้มีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอย่างเป็นระบบ
- ▶ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต มีการผลิตที่ปลอดภัย ทั้งต่อผลผลิต ผู้บริโภคและตัวเกษตรกรเอง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางในการส่งเสริม

จัดทำข้อมูลเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืชโดยแสดงในรูปแบบของแผนที่ขอบเขตการระบาดของศัตรูพืชเพื่อใช้วางแผนในการบริหารจัดการศัตรูพืชภายในจังหวัด

จัดทำข้อมูลพื้นฐาน แผนที่ตั้ง พิกัด ภูมิศาสตร์ ข้อมูลแปลงพยากรณ์ ปฏิทินการระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศัตรูพืชที่สำคัญของจังหวัด

สร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่หรือระหว่างศจช. กับศจช. โดยใช้สื่อออนไลน์

การเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช ข่าวประชาสัมพันธ์ และองค์ความรู้ต่างๆ (Knowledge tank)

Training & Visiting

- ▶ ร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลจัดกระบวนการกลุ่ม และวางแผนการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน โดยกำหนดประชุมศูนย์อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
- ▶ จัดทำแผนผลิตขยายชีวภัณฑ์ให้สอดคล้องกับปฏิทินการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่
- ▶ ถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช โดยปรับวิธีการผลิตให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน
- ▶ สนับสนุนให้เกษตรกรเฝ้าระวังศัตรูพืชก่อนการระบาดโดยจัดทำแปลงสำรวจ ติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในทุกแขวง
- ▶ สนับสนุน ไปสเตอร์ เอกสารวิชาการ และสารชีวภัณฑ์ ทุกเดือน
- ▶ บูรณาการกิจกรรมการลดต้นทุนการผลิตร่วมกับหน่วยงาน/โครงการอื่นที่ลงไปในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

๑. การจัดระบบสารสนเทศของข้อมูลทำให้ง่ายต่อการบริหารงานระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และชุมชน
๒. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น และแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว
๓. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน สามารถบริหารงาน และจัดกิจกรรมได้ด้วยตัวเอง
๔. มีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในกลุ่มมากขึ้น ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น
๕. สามารถสร้างเครือข่าย ศจช. ได้ง่ายและขยายครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น
๖. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน มีความรู้เรื่องการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อื่นได้
๗. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน สามารถผลิตสารชีวภัณฑ์ได้ตรงความต้องการของสมาชิก
๘. สามารถลดต้นทุนการผลิตในภาพรวมได้ ๑,๕๙๖ บาทต่อไร่
๙. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน มีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น จนได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนดีเด่นลำดับที่ ๓, ๑ และ ๒ ระดับเขต ในปี ๒๕๕๗, ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙

